Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinvastuulain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Talousvaliokunta 22.10.2021

Erityisasiantuntija Mirjami Tanner

Työ- ja elinkeinoministeriö, energiaosasto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta ja valmistelu

- **Ydinvastuulain muutos liittyy osaltaan ns. Pariisin yleissopimuksen ja sitä täydentävän Brysselin lisäyleissopimuksen vuonna 2004 hyväksyttyjen muutospöytäkirjojen kansainväliseen voimaansaattamiseen. Tarkoituksena on, että ydinvastuulain muutokset tulevat voimaan samanaikaisesti kuin muutospöytäkirjat tulevat Suomen osalta voimaan.**
  - Ratifiointitilaisuus järjestetään joulukuussa 2021, ja lakimuutokset sekä muutospöytäkirjat tulisivat voimaan 1.1.2022.
- **Muutospöytäkirjojen edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön on ydinvastuulain osalta toteutettu lailla 493/2005 (muutoslaki), joka ei ole vielä tullut voimaan. Osa muutoksista ydinvastuulakiin on toteutettu lailla 581/2011, joka on väliaikaisesti voimassa siihen saakka, kunnes muutoslaki tulee voimaan.**
- **Esityksessä ehdotetaan siis ydinvastuulain (484/1972) ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain (493/2005) muuttamista.**
- **Keskeisten sidosryhmien näkemys valmisteltavaan lainsäädäntöehdotukseen selvitettiin lainsäädäntöhankkeen valmistelun aikana. Lausuntokierros luonnoksesta hallituksen esitykseksi järjestettiin 26.10-6.12.2020. Lausuntokierroksen jälkeen asiaa on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä yhteistyössä muun muassa Säteilyturvakeskuksen, ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa.**

Keskeisimmät muutokset esitetyssä lakimuutoksessa

- **Vakuutuksella katettavat ydinlaitoksen haltijan vastuumäärät porrastettaisiin suoraan ydinvastuulaissa, ja tapauskohtaisesta päätöksenteosta vastuumäärän alentamiseksi luovuttaisiin.**
- **Lisäksi säädettäisiin erityisestä vakuutustakuusta, jonka valtioneuvosto voisi säädettyjen edellytysten täyttyessä antaa sellaisen henkilövahingon korvaamista varten, joka ilmenee myöhemmin kuin 10 vuoden kuluessa mutta enintään 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta**

Tavoitteet

- **Tavoitteena on saattaa ydinvastuulaki kansainvälisten velvoitteiden edellyttämälle tasolle.**
- **Ydinvastuulain mukaisia vastuumääriä esitetään porrastettavaksi ydinvahingon riskiä vastaavalle tasolle. Korkein vastuumäärä koskisi ainoastaan energiantuotannossa käytettäviä ydinlaitoksia, joiden toimintaan liittyy suurin huomattavia kustannuksia aiheuttavien vahinkojen riski. Muiden kuin energiantuotannossa käytettävien ydinlaitosten sekä ydinaineiden kuljetusten kohdalla vastuumäärät olisivat merkittävästi alempia. Vastuumäärien porrastaminen suoraan ydinvastuulaissa lisäisi ennustettavuutta toimijoiden näkökulmasta.**
- **Ydinlaitoksen haltijan vastuumäärän alentamista koskevan sääntelyn uudistamisen tavoitteena on vähentää hallinnollista taakkaa, joka nykyisin aiheutuu vastuumäärän alentamismenettelystä sekä ydinlaitoksen haltijalle että valtioneuvostolle.**

Kiitos